

SPIS TREŚCI

1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	3
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ORAZ JEGO POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY	9
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ICH PRZEPROWADZANIA.....	10
5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	11
6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISK ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	11
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY	19
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	40
9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA..	40
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	45
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	46
12. PODSUMOWANIE.....	47

1. Przedmiot i zakres opracowania

Zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o Środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Polskie podstawy prawne dla przeprowadzania postępowań w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko zawarte w ww. ustawie są zgodne z prawodawstwem Unii Europejskiej:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko tzw. Dyrektywa SEA (Strategic Environmental Assessment), art. 3 ust. 1 postępowanie w sprawie OOS będzie przeprowadzane dla opracowań, których uchwalenie, bądź przyjęcie może mieć znaczące skutki dla środowiska;
- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa tzw. Dyrektywa Ptasia;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Dokumentem w rozumieniu cytowanej ustawy jest projekt Programu ochrony środowiska Gminy Mieścisko na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (zwany dalej Programem), którego zawartość jest przedmiotem niniejszej prognozy.

Przeprowadzenie postępowania i opracowanie Prognozy jest obligatoryjne przede wszystkim ze względu na treść, ale także na konsekwencje realizacji kierunkowych postanowień Programu.

W szczególności, niektóre z przedsięwzięć inwestycyjnych służących osiągnięciu przyjętych celów, mogą być zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a zatem istnieje konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania

na środowisko przedmiotowego Programu, przed jego ostatecznym zatwierdzeniem i przyjęciem.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 cyt. ustawy organ opracowujący projekt ww. dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Przedmiotowa Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska Gminy Mieścisko na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (zwana dalej Prognozą) sporządzona została zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 51 ust. 2 cyt. ustawy.

Niniejsza Prognoza Oddziaływania na Środowisko zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

Ponadto Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - 1. różnorodność biologiczną,
 - 2. ludzi,
-

- 3. zwierzęta,
- 4. rośliny,
- 5. wodę,
- 6. powietrze,
- 7. powierzchnię ziemi,
- 8. krajobraz,
- 9. klimat,
- 10. zasoby naturalne,
- 11. zabytki,
- 12. dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Przedmiotowa Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzi w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko, traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą

Niniejszy dokument wskazuje na możliwe negatywne skutki oraz formułuje zalecenia dotyczące ich minimalizacji i przeciwdziałania. Ponadto stanowi element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu Ochrony Środowiska.

Przedmiotem niniejszej prognozy jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mieścisko na lata 2012–2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska Program Ochrony Środowiska zawiera cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program ochrony środowiska definiuje cele i zadania na najbliższe cztery lata, tj. 2012-2015 oraz cele i zadania

długookresowe z perspektywą do 2019r., monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu. Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

Program ochrony Środowiska jest zgodny z dokumentami powiatowymi i wojewódzkimi oraz z „Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”.

Głównym celem Programu jest określenie zasad polityki ochrony środowiska Gminy Mieścisko. Program Ochrony Środowiska w pełni odzwierciedla tendencje ogólnopolskiej i europejskiej polityki proekologicznej.

Główne cele europejskiej polityki ochrony środowiska to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
 - sprawiedliwości międzypokoleniowej,
 - sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
 - równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności ,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Program Ochrony Środowiska przedstawia aktualną sytuację środowiska Gminy, uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju Gminy. Program określa priorytetowe działania i harmonogram zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem i edukacji ekologicznej z podziałem na zadania własne Gminy i zadania koordynowane. Opis uwarunkowań realizacyjnych Programu zawiera jego wdrożenie, ewaluację i monitoring.

Program Ochrony Środowiska określa wymagania odnoszące się do polityki ekologicznej państwa, a w szczególności:

- cele i priorytety,
 - program zadaniowy,
 - uwarunkowania prawne, ekonomiczne, społeczne.
-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mieścisko pełni następujące zadania:

1. jest instrumentem wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju przez władze Gminy,
2. jest instrumentem strategicznego zarządzania Gminą w zakresie ochrony środowiska,
3. jest nośnikiem informacji na temat zasobów środowiska naturalnego oraz stanu poszczególnych jego komponentów,
4. jest analizą problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując jednocześnie sposoby ich rozwiązania,
5. jest cennym źródłem informacji pomocnym przy konstruowaniu budżetu Gminy i powiatu,
6. stanowi bazę informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program obejmuje zagadnienia merytoryczne, takie jak ochronę środowiska, gospodarkę leśną i wodną, ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami, bezpieczeństwo ekologiczne, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.

Programy gminne powinny zawierać:

- zadania własne gminy, finansowane w części lub całości ze środków będących w dyspozycji gminy,
- zadania koordynowane – pozostałe zadania finansowane ze środków przedsiębiorstw i zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego.

Gminne programy ochrony środowiska muszą uwzględniać wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych. Powinny także brać pod uwagę przyjęte programy rządowe:

- Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju „Polska 2025”,
 - Założenia polityki energetycznej Polski do 2020,
-

- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
- Polityka leśna państwa,
- Narodowy program przygotowania do członkostwa w Unii Europejskiej.

Programy ochrony środowiska muszą spełniać warunki wynikające z zasad pozyskiwania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej.

Gminne programy ochrony środowiska powinny być skoordynowane z programami przyległych jednostek administracyjnych, szczególnie w zakresie programów ochrony wód i ochrony powietrza. Koordynacja wymagana jest także w zakresie planów dotyczących ochrony różnorodności przyrodniczej, w celu zachowania spójności korytarzy ekologicznych, przy realizacji programu NATURA 2000 oraz programu ochrony obiektów przyrodniczych leżących na granicy obszarów objętych programami ochrony środowiska.

Przygotowanie Programu Ochrony Środowiska jest konsekwencją realizacji polityki ekologicznej państwa przedstawionej w „II Polityce Ekologicznej Państwa” oraz „Programie Wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa”.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu Prognozy

Przy sporządzaniu Prognozy posłużono się metoda opisowa, która polegała na charakterystyce zasobów i stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń w Gminie Mieścisko. W tym celu wykorzystano dostępne dane pochodzące z Urzędu Gminy w Mieścisku.

Przy przeprowadzaniu analizy korzystano także z danych gromadzonych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, danych statystycznych GUS, dostępnej literatury i opracowań oraz ustaleń własnych.

Dla analizy skutków środowiskowych realizacji projektu Programu zastosowano metodę analityczną (w postaci macierzy), która polegała na analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska proponowanych kierunków działań w kontekście lokalnych uwarunkowań i specyfiki przyrodniczej analizowanego terenu.

Sporządzenie prognozy jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu, co wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o

środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się w celu określenia w jaki sposób realizacja założeń Programu wpłynie na środowisko naturalne Gminy.

Ze względu na swój charakter realizacja ta ma wywołać pozytywne skutki w zakresie:

- określenia oddziaływania planowanych przedsięwzięć i sposobu minimalizacji ich negatywnych skutków;
- ochrony istniejących obszarów cennych przyrodniczo;
- podniesienia świadomości ekologicznej i środowiskowej mieszkańców.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Programu Ochrony Środowiska oraz częstotliwości ich przeprowadzania

Przyjęte założenia Programu, określone w celach powinny być sukcesywnie wdrażane przez samorząd gminy oraz inne podmioty, wskazane w Programie. Realizacja ta powinna przebiegać zgodnie z zaprezentowanym w Programie harmonogramem rzeczowo – czasowo – finansowym. Przedstawienie zakresu działań i zadań w postaci harmonogramu w przyszłości pozwala na przejrzystą weryfikację postępu ich realizacji.

W Programie określono sposób monitorowania postępów wdrażania jego zapisów. Do dnia 31 marca 2014 roku winien zostać wykonany pierwszy Raport z realizacji programu ochrony środowiska za lata 2012 – 2013, który stanowić będzie tzw. ocenę „on going”. Cykl raportowania powtarzany będzie co dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad stopniem wdrażania Programu.

Należy wskazać, że jeżeli zmiany obowiązującego prawa lub warunków lokalnych spowodują konieczność wprowadzenia zmian do uchwalonego Programu ochrony środowiska przed upływem 4 letniego ustawowego terminu aktualizacji - należy dokonać wcześniejszej aktualizacji ww. Programu, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Założono, że wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- stopnia realizacji przyjętych celów;
- stopnia wykonania przedsięwzięć, działań;
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.,
- analizy przyczyn tych rozbieżności. na podstawie przyjętych, konkretnych wskaźników monitorowania.

System monitoringu oparto na wskaźnikach, dostosowanych do celów i pozwalających w łatwy sposób ocenić postępy wdrażania założeń Programu. Przyjęte wskaźniki determinują sposoby i zakres gromadzenia danych, na potrzeby okresowych ocen.

Bardzo istotne jest przestrzeganie przyjętych terminów oceny oraz dokonywanie jej w sposób rzetelny. Przy sporządzaniu okresowych raportów, zwłaszcza w trakcie ewaluacji „on going” (pierwszy raport) należy opracować wnioski i rekomendacje, które pozwolą na optymalne ukierunkowanie przyjętej polityki środowiskowej.

5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Biorąc pod uwagę lokalny charakter możliwych do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na środowisko i odległość Gminy Mieścisko od granic kraju należy stwierdzić, że realizacja Programu nie będzie skutkowała możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych, wobec czego dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

6. Istniejący stan środowisk oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska

Zgodnie z podziałem na regiony fizycznogeograficzne Polski wg Kondrackiego obszar gminy znajduje się w Podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie – 315.5 -mezoregiony Pojezierze Chodzieskie 315.53 i Pojezierze Gnieźnieńskie 315.54.

Położenie Gminy Mieścisko

Regiony fizyczno – geograficzne wg J. Kondrackiego.

Gmina Mieścisko (woj. wielkopolskie, powiat wągrowiecki) leży na Pojezierzu Gnieźnieńskim, w jego pn.-wsch. części. Przez jej teren przepływa rzeka Wełna. Od pn. i zach. graniczy z gminą Wągrowiec (woj. wielkopolskie), od wsch. z gminą Janowiec Wielkopolski (woj. kujawsko-pomorskie), a od płd. z gminami Kłecko i Skoki. Zajmuje obszar 135.62 km².

Gmina Mieścisko jako pierwsza gmina wiejska wyemitowała obligacje komunalne na inwestycje związane z gospodarką ściekową. Gmina znana jest z wysokotowarowego rolnictwa. Ważnymi

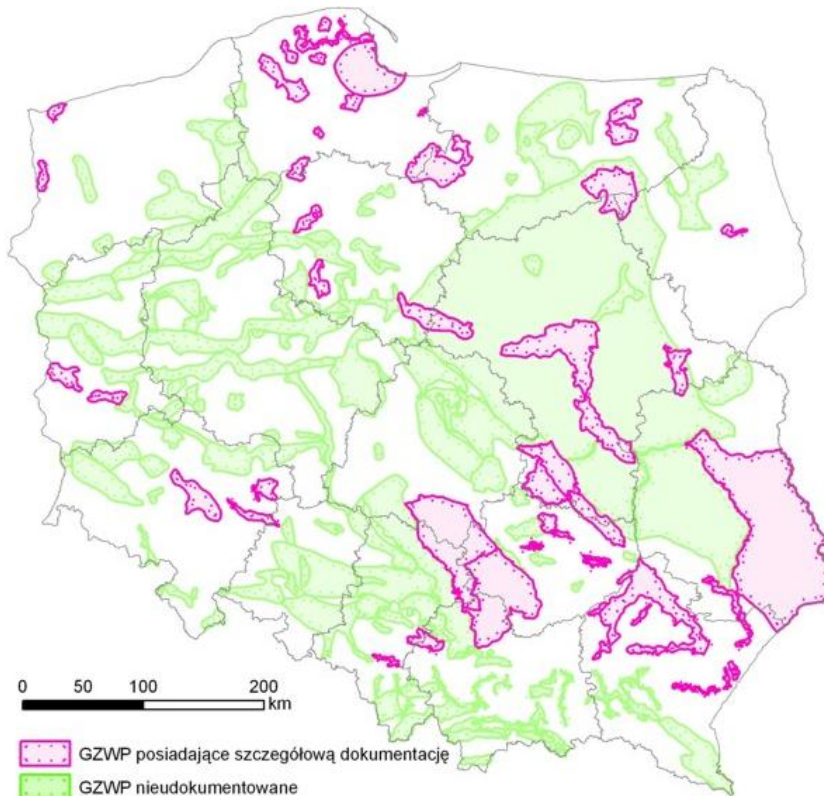
problemami, które rozwiązuje się, jest rozbudowa i modernizacja sieci telefonicznej, wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne, rozbudowa i remonty szkół, modernizacja układu komunikacyjnego gminy, rozbudowa i poprawa stanu urządzeń uzbrojenia technicznego w gminie, rozbudowa sieci wodociągowej wraz ze stacjami wodociagowymi, modernizacja kanalizacji wraz z budową oczyszczalni ścieków, wyznaczanie nowych terenów pod aktywizację gospodarczą. Gmina Mieścisko należy do jednego z najbogatszych, pod względem archeologicznym, obszarów województwa poznańskiego. Najstarszymi śladami bytności człowieka są pochodzące sprzed około 13 500 lat obozowiska ludności mezolitycznej, których pozostałości odkryto między innymi w okolicach Mirkowic, Popowa Kościelnego i Mieściska.

Pod względem geomorfologicznym gmina Mieścisko położona jest wg Krygowskiego w granicach Północno-Wielkopolskiego Pasa Wysoczyznowego w regionie Wysoczyzna Gnieźnieńska z subregionami: Pagórki Poznańskie, Równina Wągrowiecka, Równina Żnińska, Pagórki Janowieckie, Równina Gnieźnieńska. Formy morfologiczne ukształtowane zostały przez recesję lądolodu fazy Skocko-Janowiecką stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego.

Analiza budowy geologicznej terenu gminy wskazuje, że powierzchnie utworów mezozoicznych pokrywają utwory oligocenu reprezentowane przez mułki, mułowce i piaski drobnoziarniste. Na osadach oligoceńskich złożone zostały piaski różnoziarniste, ily, mułki w węgle brunatne miocenu. Miąższość utworów mioceńskich jest zmienna i waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów. Ostatnią serię utworów trzeciorzędowych stanowią ily plioceńskie. Łączna miąższość trzeciorzędu – 100 – 150 m. Bardzo zróżnicowane miąższości posiadają również osady czwartorzędowe (20 – 50m). Dominują tu piaszczysto-gliniaste utwory akumulacji wodnolodowcowej budujące wysoczyznę morenową fazy poznańskiej oraz ciąg moren czołowych. Utwory akumulacji wodno-lodowcowej występują tylko we fragmentach rynien subglacialnych wykorzystywanych przez rzeki. W dolinach rzek i mniejszych cieków występują także torfy, muły, mady i piaski akumulacji rzecznej o miąższości do ok. 5 m.

W zasięg terenu gminy nie wchodzi żaden z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, stąd brak tu potrzeby wyznaczania obszarów wysokiej ochrony.

Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce

źródło: www.pgi.gda.pl

Eksplloatowane studnie głębinowe bazują na czwartorzędowych i trzeciorzędowych poziomach wodonośnych. Główny poziom czwartorzędowy występuje w dolinie Wełny na głębokości od kilku do 20 – 40 m ppt. Jego miąższość wynosi 3 – 15 m, charakteryzuje się swobodnym (niekiedy napiętym do ciśnienia 400 kPa) zwierciadłem wody i wydajnością 30 – 40 m³/h. Poza doliną Wełny pierwsze użytkowe poziomy występują w utworach trzeciorzędowych (mioceńskich) o miąższości od kilku do 50 m. We wschodniej części gminy głębokość zalegania stropu warstwy wynosi 80 -100 m ppt, wydajność 10 – 30 m³/h. Wody mioceńskie w dolinie Wełny stanowią drugi poziom eksploatacyjny na głębokości 70 90 m ppt. – wydajność – ok. 20 m³/h.

Rolnicze użytkowanie terenu oraz tereny lasów:

**Struktura użytków gruntowych
Gmina Mieścisko**

Sposób użytkowania	Powierzchnia	%
Użytki rolne, w tym:	10 230	75,4
Grunty orne	9112	67,3
Sady	34	0,3
łąki trwałe	596	4,4
pastwiska trwałe	486	3,6
Lasy	2128	15,7
Wody	108	0,8
Użytki kopalne	5	0,0 (0,04)
Tereny komunikacyjne, w tym:	350	2,6
Drogi	306	2,3
Koleje i inne tereny komunikacyjne	44	0,3
Tereny osiedlowe, w tym:	282	2,1
Zabudowane (mieszkalne, przemysłowe i inne)	245	1,8
niezabudowane	13	0,1
zieleni (tereny rekreacyjne)	24	0,2
nieużytki i użytki ekologiczne	322	2,4
Powierzchnia wyrównawcza	137	1,0
RAZEM	13562	100,0

Duży odsetek, bo około połowę gruntów ornych stanowią gleby bardzo dobre i dobre, które koncentrują się w części wysoczyznowej gminy. Występują tu:

- gleby brunatne (właściwe i wylugowane).
- czarne ziemie (właściwe i zdegradowane).

W obniżeniach dolinnych spotyka się gleby mułowo-torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne oraz murszowate – łącznie 14,1 % gruntów ornych w gminie. Strefy przejściowe stanowią gleby pseudobielicowe – 36,4 % gruntów ornych w gminie. Lasy stanowią 15,7%

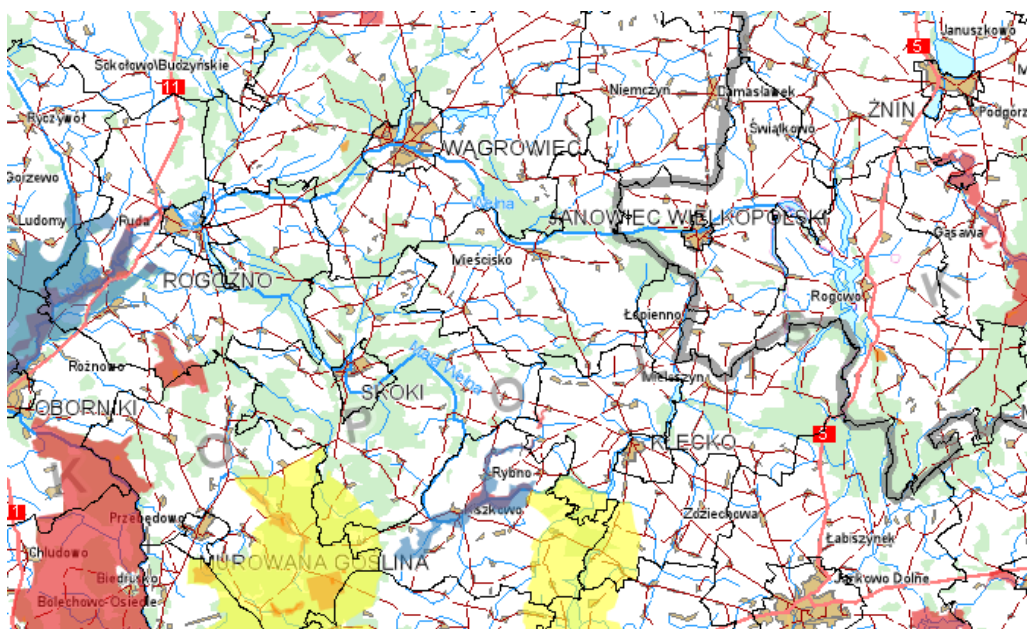
powierzchni gminy i występują głównie w dolinie rzeki Welny, na obszarze pagórków moreny czołowej w rejonie Gorzewa (wschodnia część gminy) oraz w mniejszych skupiskach wzdłuż strefy wododziałowej między zlewniami Welny i Małej Welny. Przeważającym (90% powierzchni) typem siedliskowym jest bór świeży (sporadycznie bór mieszany świeży, las mieszany, bór suchy i olesy). Drzewostany młode, o wieku 50 – 60 lat, głównie sosnowe.

Lasy ochronne – drzewostany głównie sosnowe, a także dębowe, olchowe, brzoźowe i świerkowe wszystkich klas o przeważającej funkcji wodochronnej, zlokalizowane w enklawach rozproszonych o łącznej powierzchni 246,41 ha, na wniosek Nadleśnictwa – Rada Gminy zaopiniowała pozytywnie uchwałą nr XXVI/198/2001 z dnia 16.11.2001 r.

W gminie Mieścisko, w Leśnictwie Gołaszewo, uchwałą rady Gminy nr VI/55/2003 z dnia 24.06.2003 r. uznano za użytek ekologiczny obszar o powierzchni 0,28 ha stanowiący łąki, bagna i tereny okresowo zalewane o dużych walorach przyrodniczych ze względu na występującą tam szatę roślinną.

Waloryzacja przyrodnicza Gminy Mieścisko, ochrona przyrody w tym obszary NATURA 2000

Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie Gminy Mieścisko i sąsiedztwie

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY MIEŚCISKO NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016-2019**

18

źródło: www.gdos.gov.pl

Najwyżej wyeksponowany element geomorfologiczny na terenie Gminy 136,8 m n. p. m.

Najniżej położony element geomorfologiczny na terenie Gminy 84,0 m n. p. m.

Powierzchnia lasów na terenie gminy 2128 [ha]

Powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy 246,41 [ha]

Pomniki przyrody		
Lokalizacja formy ochrony	Obiekt ochrony	Ilość (pojedyncze/grupa)
Budziejewko	Kamień Św. Wojciecha	1
Popowo Kościelne	Lipa szerokolistna	1
Popowo Kościelne	Lipa szerokolistna	1
Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe		
Nazwa/lokalizacja formy ochrony	Powierzchnia [ha]	Przedmiot ochrony
Park dworski Żabiczyn	4,78	Istniejący drzewostan
Park dworski Podlesie Kościelne	4,09	Istniejący drzewostan
Park dworski Popowo Kościelne	6,25	Istniejący drzewostan
Użytki ekologiczne		
Lokalizacja formy ochrony	Obiekt ochrony /opis	Ilość
Leśnictwo Gołaszewo dz. nr 75L,oddział 75i	Bagno- pow. 0,28ha	1

7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu Ochrony Środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody

Budowa geologiczna, warunki geomorfologiczne oraz litologia określają sposób wykształcenia systemu hydrograficznego, oraz głębokość i sposób występowania pierwszego poziomu wód podziemnych. Jakość wód podziemnych na terenie gminy nie jest objęta siecią monitoringu krajowego, ani regionalnego.

Badania wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego nie wykazują znaczących odstępstw od wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jakość powierzchniowych wód płynących monitorowana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. W ramach monitoringu regionalnego wód rzeki Wełny 2 stanowiska pomiarowe są reprezentatywne dla prezentacji wpływu terenu gminy Mieścisko na jakość wód w rzece:

- Wełna poniżej Janowca (Zakrzewo – Tumidaj) – km 64 (badania wykonywane doraźnie w 2001 roku),
- Wełna powyżej Wągrowca (Łaziska) – km 47,3 (badania wykonywane cyklicznie).

Mała częstotliwość wykonywania badań uniemożliwia ocenę dynamiki procesów zachodzących w rzece. W świetle kryteriów oceny obowiązujących do 2004 r. rzeka w powyższych punktach prowadziła wody pozaklasowe:

- powyżej terenu gminy z uwagi na Miano coli, indeks oraz stężenia tlenu rozpuszczonego, fosforu ogólnego, fosforanów, azotu azotynowego i chlorofilu „a”,
- poniżej terenu gminy z uwagi na stężenia fosforu ogólnego i fosforanów.

Jak wynika z powyższego stan czystości Wełny na odcinku jej przepływu przez teren gminy Mieścisko ulega poprawie w zakresie warunków tlenowych, hydrobiologicznych i sanitarnych, utrzymuje się nadmierna eutrofizacja związkami fosforu charakterystyczna dla całego biegu

rzeki. Zanieczyszczenia dopływające z rejonu Janowca na terenie gminy Mieścisko są w znacznym stopniu redukowane przez procesy samooczyszczania rzeki.

Ocena stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych dokonywana jest w oparciu o państwowy monitoring środowiska. Koordynatorem działalności monitoringowej jest:

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska dla sieci krajowych i regionalnych;
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dla sieci lokalnych.

Wpływ na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych mogą mieć również spływy powierzchniowe z pól. Rozmiar tych zagrożeń zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu jej zagospodarowania. Niewłaściwy sposób nawożenia mineralnego i organicznego jest powodem migracji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

Zagrożenie dla stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych stanowi również niewłaściwie magazynowane: obornik i gnojowica.

Teren gminy Mieścisko nie został ujęty w Rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 2 grudnia 2003 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. W związku z tym gminy nie obowiązuje wdrażanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Jednakże dla podniesienia poziomu jakości środowiska, w szczególności w gminach o znacznej ilości jezior które należy chronić w szczególny sposób, celowe byłoby wdrożenie choćby podstawowych zasad „programu”, takich jak:

- podnoszenie poziomu świadomości rolników i producentów rolnych w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych, gospodarowania biomasą organiczną na polu i w zagrodzie, stosowania środków chemicznych i płynnych nawozów organicznych w polowej produkcji rolnej, ze szczególnym podkreśleniem wpływu i skutków tej działalności na jakość poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, głównie wodnego,
 - poprawa rozwiązań w zakresie prawidłowego gromadzenia i stosowania nawozów organicznych, mineralnych i środków ochrony roślin z uwzględnieniem wymagań roślin uprawnych oraz zachowaniem optymalnych terminów agrotechnicznych,
 - kontrola obiektów rolniczych pod względem zagrożenia środowiska w rejonie zagrody wiejskiej, obiektów hodowlanych, jak również terenów, na których stosowane są środki chemiczne oraz stałe i płynne nawozy organiczne,
-

- stałego monitorowania zasobności gleb w azot i inne składniki pokarmowe, zawartości składników zanieczyszczeń w wodach powierzchniowych, ze szczególnym uwzględnieniem azotanów, w wytypowanych punktach kontrolno-pomiarowych na terenie zlewni,
- wspomaganie rolników przez specjalistów w zakresie stosowania odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i środków zaradczych.

Gospodarka wodno-ściekowa:

Tabela: Zestawienie ujęć wód podziemnych Gmina Mieścisko

Stacja Uzdatniania Wody	Ilość studni [szt.]	Głębokość studni [m]	Wydajność studni [m3/h]	Pobór wody w 2010r. [m3]	Średniodobowo [m3/d]
SUW Popowo Kościelne	2	130,5	71,0	130964	358,81
		135,5	84,0		
SUW Miłosławice	1	124,0	51,0	147362	403,73
SUW Żabiczyn	2	111,0	18,0	25792	70,66
		112,0	31,0		
SUW Gołaszewo	1	112,0	31,0	56848	155,75

Źródło: Urząd Gminy Mieścisko

Łącznie woda doprowadzona jest do 884 budynków z 1464 mieszkaniami i dostarczana jest do 6320 mieszkańców, z czego wynika wskaźnik zwodociągowania gminy na poziomie 99,8 %.

Aktualnie siecią wodociągową zarządza AQUANET Mieścisko Sp. z o.o.

Ujęcia wód podziemnych stanowią dominującą formę zaopatrzenia w wodę ludności gminy Mieścisko oraz na potrzeby drobnego przemysłu i gospodarstw rolnych (na potrzeby bytowe oraz dla chowu zwierząt). Obecnie, poza nieokreśloną ilością poboru wody z ujęć własnych – studni kopanych do pierwszego poziomu wodonośnego, usytuowanych w gospodarstwach wiejskich, poprzez wykonanie rozwiniętych sieci wodociągowych.

Z danych uzyskanych w Urzędzie Gminy wynika, iż generalnie brak jest potrzeby modernizacji stacji uzdatniania wody i ujęć wody. Istnieje natomiast potrzeba wykonania jednego awaryjnego odwiertu na SUW Miłosławice. Ich stan techniczny jest zadowalający, a wydajność ujęć wody, po wykonaniu dodatkowego ujęcia w Miłosławicach, wystarczająca dla zapewnienia zaopatrzenia w wodę dla potrzeb mieszkańców i przemysłu. Wykonanie awaryjnego odwiertu na SUW Miłosławice podyktowana jest tym, że przy utrzymujących się długo wysokich temperaturach latem zdarzało się że były kłopoty z utrzymaniem ciśnienia w rurociągach i następowały przerwy w dostawie wody. Ujęcia gminne „radzą” sobie dobrze ale nie ma tzw. zapasu mocy produkcyjnej wody. Powoduje to w okresie wzmożonego ponadnormatywnego zużycia problemy z dostarczeniem wody, szczególnie jak „zejdzie” woda z wieży ciśnień w Mieścisku.

Większość mieszkańców zaopatrywana jest w wodę z ujęć komunalnych. Wodociągi lokalne zaopatrują głównie gospodarstwa domowe, gospodarstwa rolne i zakłady pracy działające na terenie gminy.

Usługi w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków realizowane są na terenach intensywnej zabudowy w sposób zbiorowy (ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków) lub na terenach o zabudowie rozproszonej w sposób indywidualny (ustawy: Prawo budowlane, Prawo wodne, Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Na wsiach istnieją przyzagrodowe i przyblokowe zbiorniki bezodpływowe okresowo opróżniane wozami asenizacyjnymi wywożącymi ścieki do oczyszczalni. Nieznany jest stan techniczny tych zbiorników, istniejących od wielu lat. Trudno zatem mówić o gromadzeniu ścieków bytowych w zbiornikach bezodpływowych, które traktowane jako rozwiązanie tymczasowe, przy braku kanalizacji sanitarnej na danym terenie. Mogą one zapewnić ochronę środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem, przy spełnieniu warunków:

- że są one wraz z całą instalacją doprowadzającą ścieki bytowe wykonane zgodnie z projektem budowlanym (szczelne),
 - zapewniają przetrzymanie ścieków socjalno-bytowych przez minimum 7 dni nie dłużej jednak niż 30 dni w celu uniknięcia zjawiska zagniewania gromadzonych ścieków.
-

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gmina winna prowadzić ewidencję zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Zadanie to jest bardzo istotne, gdyż pozwala zidentyfikować główne potrzeby realizacji inwestycji w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnych, jak również rozpoznać główne zagrożenia dla środowiska gruntowo – wodnego i skutecznie im przeciwdziałać.

Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Mieścisko:

Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Mieścisku – działka nr 102/4 Mieścisko

Aktualne pozwolenie wodnoprawne OS.6223/41/06 z dn. 26.01.2012r.

Zarządzający oczyszczalnią : AQUANET Mieścisko Sp. z o.o.

Odprowadzane ścieki do ziemi – rowu melioracyjnego następnie do rzeki Wełna

W 2010r. oczyszczalnia została rozbudowana z przepustowości 220 do 400m³/d.

Ciąg technologiczny oczyszczalni w Mieścisku do przełomu sierpnia i września 2012r. składał się z następujących obiektów: sito spiralne pionowe, przepompownia ścieków surowych, punkt zlewny ścieków dowożonych, zbiornik retencyjno – uśredniający ścieków, piaskownik odśrodkowy, separator piasku, komora odświeżania ścieków z komorą rozdziału, reaktor biologiczny z wydzielonymi strefami tlenową i niedotlenioną, stacja dmuchaw, komora stabilizacji tlenowej osadu nadmiernego, workownica typu DREIMAD, wydzielone miejsce składowania osadu pościekowego, punkt pomiarowy ścieków oczyszczonych (stacja mechanicznego odwadniania osadu oraz wiata technologiczna osadu odwodnionego zostaną wykonane w terminie późniejszym).

Na przełomie sierpnia i września 2012r. zlikwidowano DREIMAD i wstawiono prasę oraz wybudowano boks do gromadzenia osadu. Boks ten będzie zadaszony najprawdopodobniej do końca października br. Prasa już działa.

Oczyszczalnia Mieścisko obsługuje mieszkańców Mieściska ca 99,9%, Żabichy ca 95% oraz ścieki dowożone z Gminy Mieścisko.

Oczyszczalnia ścieków w Popowie Kościelnym

Aktualne pozwolenie wodnoprawne OS.6223/23/2002 z dn. 26.01.2012r.

Poprzednie pozwolenie było wydane na poprzednich administratorów Brygadę Robót Komunalnych przy Urzędzie Gminy Mieścisko, WOKANEKS Sp. z o.o.,

Aktualnie Zarządzający oczyszczalnią to AQUANET Mieścisko Sp. z o.o.

Odprowadzane ścieki do ziemi – rowu melioracji szczegółowej nr R-RP-15

Oczyszczalnia w Popowie Kościelnym obsługuje tą miejscowość w ok. 99% raz przyjmuje ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi z terenów o bardziej rozproszonej zabudowie. Jest to również oczyszczalnia biologiczna, lecz o mniejszej przepustowości, która wynosi 150m³/d.

Reaktor biologiczny posiada wydzielone strefy: tlenową, niedotlenioną i beztlenową. Obiekt wyposażony jest ponadto w kratę łukową, punkt zlewny ze zbiornikiem retencyjno-uśredniającym, stację dmuchaw, osadnik wtórny, komorę stabilizacji osadu, stację mechanicznego odwadniania osadu DRAIMAD i poletko ociekowe.

Oczyszczalnia Popowo Kościelne obsługuje mieszkańców Popowa Kościelnego 99% oraz ścieki dowożone z terenu Gminy Mieścisko.

Oczyszczalnie przydomowe szt. 15 - pozwolenia wodnoprawne nie są wymagane:

Budziejewo szt. 1

Gołaszewo szt. 1

Jaroszewo Pierwsze szt. 1

Jaroszewo Drugie szt. 3

Miłosławice szt. 1

Mieścisko szt. 2

Mirkowice szt. 2

Podlesie Kościelne szt. 1

Sarbia szt. 1

Wielą – szt. 2

Kanalizacja deszczowa:

W kanalizację deszczową uzbrojone jest tylko Mieścisko i jest to kilka oddzielnych układów.

Stopień zagrożenia środowiska przyrodniczego gminy Mieścisko najbardziej widoczny jest w hydrosferze. Zasoby wodne obszaru ubożeją na skutek użytkowania gospodarczego.

Zanieczyszczone wody powierzchniowe odgrywają istotną rolę w zasilaniu wód podziemnych, a istniejące warunki litologiczne stwarzają możliwości infiltracji skażeń z gleby, a pośrednio także z atmosfery w ich głąb. Zawodzi także infrastruktura techniczna – wodociągowanie następuje dużo szybciej niż budowa systemów kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami ścieków o odpowiedniej przepustowości. Oprócz tego istnieją liczne, nieszczelne szamba oraz nielegalne zrzuty nieczystości płynnych do rowów lub na powierzchnię. Wszystkie te czynniki sprawiają, że stosunki wodne na analizowanym obszarze uległy istotnym zmianom nie tylko ilościowym, ale przede wszystkim jakościowym.

Usługi w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków realizowane są na terenach intensywnej zabudowy w sposób zbiorowy (ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków) lub na terenach o zabudowie rozproszonej w sposób indywidualny (ustawy: Prawo budowlane, Prawo wodne, Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Ustawa prawo wodne, stanowi, że:

- Budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizuje się jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków;
- W miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska;
- Wprowadzający ścieki do wód lub do ziemi są obowiązani zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie.

W nawiązaniu do powyższego ustawa Prawo wodne zdefiniowała pojęcie aglomeracji jako teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Dlatego też głównym celem odprowadzania i oczyszczania ścieków jest realizacja systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków na terenach o skoncentrowanej zabudowie. Ustawa Prawo wodne zobowiązuje gminy do realizacji zadania własnego gminy w zakresie usuwania i oczyszczania ścieków (ustawa o samorządzie gminnym) na obszarach aglomeracji wyznaczonych na ich terenie w terminach:

- do 31.12.2015 r. w przypadku aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej od 2000 do 15 000;
- do 31.12.2010 r. w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej powyżej 15000.

Zapisy te są transpozycją ustaleń negocjacji z Unią Europejską w sektorze „środowisko”, przeniesionych następnie do Traktatu o Akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa, celem strategicznym do realizacji jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Ten długofalowy cel powinien być osiągnięty do 2015 r., tak jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej dyrektywa 2000/60/WE (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna).

W myśl ustaleń strategicznych, wizją przyszłości gminy Mieścisko jest jej funkcjonowanie według reguł gwarantujących zrównoważony rozwój. W strategii zrównoważonego rozwoju gminy główny nacisk kładzie się na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Dla realizacji tego celu przewidziano następujące, priorytetowe kierunki działań:

a) gospodarka ściekowa i ochrona wód

Cele szczegółowe

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych
- ograniczenie odpływu zanieczyszczeń ze źródeł liniowych;
- wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania ilości odprowadzanych ścieków oraz ich oczyszczania;

Priorytetowe kierunki działań

- wyeliminowanie zrzutów nieczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków (komunalnych i przemysłowych) do wód otwartych i gruntu, poprzez:
 - modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków;
-

- realizację sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami i rurociągami tłocznymi oraz egzekwowanie przyłączania się do realizowanych i istniejących sieci kanalizacyjnych;
- wprowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i systemu kontroli ich opróżniania;
- realizację zbiorników retencyjnych dla gnojówki lub gnojowicy, zapewniających ich przetrzymanie na 4 miesiące.
- realizację płyt pod obornik posiadających instalację odprowadzającą wyciek do szczelnych zbiorników bezodpływowych.

b) gospodarka wodna

Cele szczegółowe

- Zmniejszenie zużycia wody do celów socjalnych i przemysłowych
- Przeciwdziałanie zanieczyszczaniu wód podziemnych
- Poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę

Priorytetowe kierunki działań

- Wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą
- Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej
- Kontrola eksploatacji indywidualnych ujęć wody – studni i likwidacja ujęć nieużytkowanych
- Rozpoznanie potrzeby ustanowienia stref ochrony pośredniej ujęć wody i ewentualne wdrożenie ograniczeń przewidzianych dla ochrony wód

Ochrona powietrza:

Zagadnienia dotyczące ochrony powietrza uregulowane są w ustawie z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska /t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami /. Regulacje związane z ochroną powietrza opierają się na ustawie i rozporządzeniach związanych z ochroną jakości powietrza oraz ochroną przed emisjami.

Celem standardów emisyjnych jest ograniczenie ładunku gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza, niezależnie od sposobu ich wprowadzania.

Ograniczenie ładunku może być realizowane przez:

- normowanie stężeń emisyjnych dla określonych procesów technologicznych,
- normowanie wskaźników emisji gazów i pyłów na jednostkę produktu - ogólna idea procedur BAT /najlepsza dostępna technologia/.

Podstawowym instrumentem, za pomocą którego powinien być kształtowany poziom emisji i realizowane zasady ochrony powietrza, jest pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Ochrona przed emisjami jest prowadzona równolegle z ochroną jakości powietrza, gdyż te działania wzajemnie się warunkują. Ustalenie wymagań jakościowych jest sprecyzowaniem celów ochrony, które powinny być osiągnięte poprzez odpowiednie kształtowanie emisji.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska ochrona powietrza polega na zapewnieniu możliwie najlepszej jego jakości, określonej za pomocą „dopuszczalnych poziomów substancji”. Poziomy te mają charakter standardów emisyjnych. Szczególnym rodzajem norm jakościowych ustalonych dla powietrza mogą być standardy jakości zapachowej. Upoważnienie do ich określenia ma jednak charakter fakultatywny i w Polsce nie są one normowane.

Ustalenie wymagań jakościowych jest pierwszym etapem działań na rzecz ochrony powietrza. Podstawowym założeniem jest obowiązek dotrzymywania bądź przywracania naruszonych poziomów, kolejnym więc niezbędnym działaniem jest badanie ich przestrzegania. Ocena jakości powietrza i obserwacja zmian prowadzona jest w ramach państwowego monitoringu powietrza.

Dla realizacji tego obowiązku, dokonano podziału terytorium całego kraju na strefy, pokrywające się z obszarem powiatu, by przez dokonanie pomiarów jakości powietrza wg ustalonych metodyk, wskazać obszary, gdzie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu oraz dopuszczalnej częstości przekraczania tych poziomów.

Ocena przestrzegania dopuszczalnych poziomów w poszczególnych strefach jest dokonywana corocznie.

Dla obszarów stref, na których stwierdzone zostały naruszenia polegające na przekroczeniu dopuszczalnego poziomu choćby jednej substancji powiększonego o margines tolerancji,

konieczne jest przyjęcie programu naprawczego, opracowanego przez wojewodę w porozumieniu z właściwymi starostami.

W przypadku ryzyka wystąpienia lub przekroczenia alarmowych poziomów substancji w powietrzu powinien zostać opracowany program działania zapobiegawczego lub ograniczającego powstałe zagrożenia /plan działań krótkoterminowych/.

Najważniejsze kategorie źródeł wprowadzających gazy i pyły do powietrza:

1. **Procesy spalania** w produkcji energii oraz transformacja energii, określane również jako energetyka zawodowa, obejmująca np.:
 - elektrownie i elektrociepłownie,
 - rafinerie i zakłady oczyszczania gazu,
 - przemiany paliw stałych.
 2. **Procesy spalania w przemyśle**, określane również jako energetyka przemysłowa, obejmująca np.
 - elektrociepłownie przemysłowe,
 - wysokotemperaturowe procesy metalurgiczne w hutnictwie żelaza i metali nieżelaznych,
 - spalania paliw w przemyśle chemicznym, np. przy produkcji nawozów sztucznych, i w przemyśle nieorganicznym,
 - spalania paliw w przemyśle mineralnym, np. przy produkcji cementu, wapna, produkcji mas bitumicznych,
 - hutnictwo szkła,
 - spalanie paliw w przemyśle elektromaszynowym, np. w odlewnictwie i obróbce cieplnej,
 - spalanie paliw w przemyśle rolno-spożywczym, np. przy przetwórstwie mięsa i suszeniu słoju.
 3. **Procesy spalania paliw w ciepłownictwie i kotłowniach**, określane również jako inne stacjonarne źródła spalania, obejmujące np.:
 - ciepłownie komunalne i kotłownie lokalne,
 - paleniska domowe,
 - kotłownie w małych zakładach i warsztatach,
 - spalanie paliw w rolnictwie.
-

4. **Procesy produkcyjne**, określane jako technologie przemysłowe, obejmujące pozostałe procesy, poza spalaniem paliw, które w poszczególnych rodzajach przemysłu stanowią źródło powstawania substancji /charakterystycznych dla procesu/.
5. **Transport drogowy i inny**, określane również jako źródła mobilne, obejmujący poza transportem drogowym również kolejowy, wodny śródlądowy, rolniczy, a także lotniczy i morski.
6. **Zagospodarowanie i unieszkodliwianie odpadów**, obejmujące np.:
 - oczyszczalnie ścieków,
 - wysypiska,
 - spalanie odpadów komunalnych, przemysłowych i rolniczych
7. **Gospodarka rolna**, obejmująca np.:
 - uprawy z zastosowaniem nawozów i środków ochrony roślin,
 - chów zwierząt.

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej jest: handel, transport, przedsiębiorczość produkcyjno-usługowa, usługi budowlane i wykończeniowe, usługi dla ludności.

Bilans emisji i wielkość emisji

Na terenie gminy Mieścisko nie ma zakładów, które wprowadzałyby znaczące ilości pyłów i gazów do powietrza.

W gminie, ze względu na istniejące zakłady, emisja gazów i pyłów mogą być tworzone w:

- procesach spalania paliw w kotłowniach lokalnych, paleniskach domowych,
 - procesach spalania paliw w kotłowni w małych zakładach i warsztatach,
 - procesach spalania paliw w rolnictwie,
 - procesach produkcyjnych /np. wędzarnie, przetaczanie paliw, wialnie, młyny, wytwarzanie mieszanek paszowych, procesy spawalnicze, malarnie, obróbka drewna/,
 - hodowli trzody chlewnej i bydła,
 - transporcie drogowym,
 - uprawach rolnych z zastosowaniem nawozów i środków ochrony roślin.
-

Oznacza to, że głównymi źródłami emisji substancji do powietrza są procesy spalania bądź w urządzeniach stacjonarnych bądź w urządzeniach niestacjonarnych /pojazdy/. Na terenie Gminy Mieścisko sieć gazowa została wybudowana w 2011r, wraz ze stacją rozprężania gazu. Z gazu ziemnego korzysta kilka gospodarstw jednorodzinnych oraz rozpoczyna korzystanie Wytwórnia Pasz De Heus w Mieścisku. Z końcem roku zaczną wykorzystywać gaz jako paliwo grzewcze obiekty użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa w Mieścisku, Ośrodek Zdrowia, z początkiem roku 2013 Urząd Gminy i Przedszkole w Mieścisku. Jednak większość mieszkańców dla potrzeb grzewczych wykorzystuje węgiel lub drewno, gaz – tylko dla potrzeb bytowych. Mieszkańcy pozostałych miejscowości dla potrzeb grzewczych wykorzystują węgiel lub drewno, dla potrzeb bytowych – gaz płynny.

Substancje z procesu spalania wprowadzone są do powietrza emitorami niskimi $/h < 2.5 H_b$, h – wysokość emitora, H_b – wysokość otaczających budynków/. Z uwagi na ich ilość oraz jakość spalanego paliwa w kotłach i paleniskach, to one decydują o stanie czystości powietrza w gminie.

Podstawowymi wskaźnikami stanu czystości powietrza są: ditlenek azotu, ditlenek siarki, tlenek węgla i pył.

Wielkości emisji substancji w powietrzu określa jego jakość. W gminie Mieścisko brak stacji pomiarowej emisji. Zatem dla odniesienia przyjęto wyniki dla powiatu wągrowieckiego opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu – Delegatura w Pile (2009r.).

Stężenia ditlenku siarki, ditlenku azotu i pyłu w Wągrowcu są niższe niż poziomy dopuszczalnych stężeń. Tym samym można przyjąć, że występujące stężenia ditlenku azotu, ditlenku siarki i pyłu w gminie Mieścisko spełniają standardy jakości powietrza.

W roku 2009 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził ocenę jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego w oparciu o pomiary.

Ocenę dokonano z uwzględnieniem 2 grup kryteriów ustanowionych ze względu na:

- ochronę zdrowia ludzi,
 - ochronę roślin.
-

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY MIEŚCISKO NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016-2019**

32

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje następujące substancje: ditlenek azotu, ditlenek siarki, benzen, ołów, pył PM 10, ozon i tlenek węgla, a pod kątem ochrony roślin: ditlenek siarki, ditlenek azotu, ozon.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy									
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	Ni	Cd	As
wągrowiecki	A	A	A	A	A	A	C	A	A	A

2. Od 2010 roku w Wągrowcu, na terenie Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy ul. Lipowej 34 został uruchomiony nowy punkt pomiarowy pyłu PM10. Na terenie północnej Wielkopolski istnieje tylko jedna stacja pomiarowa jakości powietrza, zlokalizowana w Pile przy ul. Kusocińskiego, tak więc punkt pomiarowy w Wągrowcu jest istotnym elementem uzupełniającym system oceny jakości powietrza. Pomiary pyłu PM10 wykonywane są w sposób ciągły. Wyniki będą podsumowane po zakończeniu cyklu pomiarowego, którym jest rok kalendarzowy.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowią: dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu powiększone o margines tolerancji.

Klasyfikacja przeprowadzona w oparciu o te kryteria jest podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie i konieczności opracowania programów naprawczych ochrony powietrza.

Wobec wyników tej klasyfikacji, dla powiatu wągrowieckiego, a tym samym dla gminy Mieścisko nie ma potrzeby sporządzenia programów naprawczych zarówno według kryteriów dla ochrony zdrowia jak również wg kryteriów dla ochrony roślin. Nie ma również potrzeby przeprowadzenia badań w celu potwierdzenia potrzeby podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza wg kryteriów dla ochrony roślin i wg kryteriów dla ochrony zdrowia.

Systemy zaopatrzenia w ciepło mieszkańców i przedsiębiorstwa

W Gminie z roku na rok powoli wzrasta liczba zakładów i mieszkańców korzystających z gazu, co wiąże się z koniecznością dalszej rozbudowy sieci gazowej.

W gminie, mieszkańcy oraz zakłady dla potrzeb ciepłych wykorzystują kotły na paliwo stałe a dla celów bytowych gaz płynny. gaz propan butan w butlach 11 kg

Taka struktura ucieplownienia gminy ma bezpośredni wpływ na jakość powietrza. Wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii jest zjawiskiem marginalnym.

Obszary, na których mogą występować zapachy

Zapachy mogą występować na terenach intensywnej hodowli trzody chlewnej i bydła, na terenach rolniczych, które nawożone są gnojowicą lub obornikiem, w otoczeniu zakładów lakierniczych, ubojni, przetwórci mięsa z kabinami wędzarniczymi, zakładów gastronomicznych. Zapachy są oznaczane organoleptycznie, często subiektywnie a ich intensywność nie jest normowana prawnie. Wpływają one ujemnie na stan środowiska, zwłaszcza w rejonach przebywania ludzi. Nie stanowią jednak żadnego zagrożenia dla zdrowia lub życia.

Wrażenie dyskomfortu zależy od:

- intensywności wrażenia /związane z krotnością przekroczenia progu wyczuwalności/,
- hedonomicznej jakości zapachu /ocena w kategoriach przyjemny – nieprzyjemny/,
- częstości pojawiania się zapachu.

Występowania zapachów wiąże się głównie z nieprzestrzeganiem reżimów technologicznych, źle rozwiązana wentylacja, a ujemny ich wpływ na ludzi bardzo często związany jest z lokalizacją obiektów bez planu zagospodarowania przestrzennego. Gmina nie posiada aktualnie obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego ponieważ z mocy prawa został unieważniony a zakłady rolne (byłe PGR) istniały jeszcze przed opracowaniem planu zagospodarowania przestrzennego.

Oddziaływanie ciągów i obiektów komunikacyjnych na stan czystości powietrza

Pojazdy poruszające się po drogach wprowadzają gazy i pyły do powietrza. Ilości wprowadzanych gazów i pyłów zależą od natężenia ruchu, struktury ruchu, rodzaju pojazdów /samochody ciężarowe i osobowe/, mocy silników, rodzaju paliwa, wieku pojazdów, nawierzchni dróg. Na stan czystości powietrza wpływają przede wszystkim samochody ciężarowe, przy

czym ich oddziaływanie koncentruje się głównie wzdłuż dróg. Emisja generowana przez pojazdy zalicza się do emisji niskiej.

Przez gminę Mieścisko przebiegają drogi wojewódzkie i powiatowe. Część dróg powiatowych i część dróg gminnych nie jest utwardzona. Poruszające się pojazdy po drogach nie utwardzonych w okresach suszy lub niewielkich opadów /około 60 % dni w roku/ generują znaczne poziomy stężenie pyłu i mogą negatywnie oddziaływać na ludzi jak również na rośliny uprawiane wzdłuż dróg.

Obszary wymagające programów naprawczych

W oparciu o ocenę dokonaną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska stwierdza się, że na terenie gminy Mieścisko nie występują obszary, na których występowałyby poziomy stężenie dwutlenku azotu, tlenku węgla, dwutlenku siarki, ołowiu, ozonu, pyłu PM10, benzenu wyższe niż dopuszczalne poziomy stężenie. W związku z tym, w myśl obowiązujących przepisów nie jest wymagane opracowanie programu naprawczego.

Prognozując zmiany stanu jakości powietrza w gminie Mieścisko należy uwzględnić zachodzące zmiany gospodarcze i przyjętą strategię rozwoju.

W przyszłości będzie następować zmniejszanie się wielkości emisji ze źródeł przemysłowych – energetycznych i technologicznych w związku z wprowadzaniem energooszczędnej i materiałooszczędnej technologii, urządzeń energetycznych niskoemisyjnych, korelujące ze wzmocnieniem działania organów administracji publicznej coraz skuteczniej wdrażających i egzekwujących prawo ochrony środowiska.

Na skutek przeprowadzonych procesów termomodernizacyjnych przewiduje się spadek zapotrzebowania na moc oraz ograniczenie zużycia energii cieplnej.

Do minimalizacji emisji spalin wzdłuż tras komunikacyjnych przyczynią się:

- usprawnienie układu komunikacyjnego,
 - systematyczne odnawianie nawierzchni dróg i ulic krajowych, wojewódzkiej i powiatowych,
 - modernizacja i utwardzanie dróg gminnych,
 - limity emisji dla wszystkich nowych samochodów, które Polska będzie musiała przestrzegać po wejściu do Unii Europejskiej.
-

W oparciu o materiały, takie jak strategie, programy i informacje pozyskane z organów administracji samorządowej, za przedsięwzięcia własne i koordynowane gminy wynikające ze stanowiska organów samorządu lokalnego i społeczeństwa należy uznać następujące działania w celu zmniejszenia poziomu niskich emisji i poprawy infrastruktury drogowej:

- opracowanie i wdrożenie planów gospodarki energetycznej w gminach,
- promowanie alternatywnych odnawialnych źródeł energii,
- wdrożenie programu termomodernizacji przedsięwzięć,
- utwardzanie dróg, renowacje nawierzchni dróg, tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego i rowerowego,

Ochrona środowiska przed hałasem

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- 2) zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy Mieścisko, wielkości zajmowanego obszaru, stopnia zurbanizowania, uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych.

Gmina Mieścisko należy do powiatu wągrowieckiego. Położona jest w północnej części Wielkopolski. Gmina ma nieźle rozwiniętą infrastrukturę komunalną i dogodne połączenie z największymi okolicznymi miastami.

Obszary narażone na hałas transportowy.

W skład sieci podstawowej dróg wchodzi, oprócz drogi wojewódzkiej również drogi powiatowe. Uzupełnieniem ww. dróg są drogi gminne. Na terenie gminy drogi gminne w dużym stopniu nie posiadają nawierzchni ulepszonych. Z tego też powodu przed władzami samorządowymi stoją zadania polegające na modernizacji istniejących dróg.

Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych, od dawna nie odpowiada wzrastającemu natężeniu ruchu osobowego i towarowego. Obserwacje poczynione na drogach wskazują jednoznacznie, że stan ten systematycznie się pogarsza. Na wielu odcinkach dróg występują niebezpieczne koleiny co stwarza zagrożenie dla ruchu oraz zwiększa poziom hałasu.

Hałas drogowy na terenie gminy można zmniejszyć poprzez zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego dróg oraz także poprzez:

1. droga wojewódzka i drogi powiatowe:

- poprawienie geometrii skrzyżowań z ulicami głównymi,
- korektę łuków dróg,
- ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg,
- poprawę płynności ruchu,
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich.

2. drogi gminne:

- poprawienie parametrów dróg zwłaszcza przechodzących przez tereny zabudowane (modernizacja dróg gminnych na odcinkach przechodzących w terenach zabudowanych),
- ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg,
- poprawę płynności ruchu,
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich.

Stacjonarne źródła hałasu.

Hałas przemysłowy może powodować lokalnie istotne przekroczenie norm, jednak jego zasięg jest stosunkowo mniejszy, a techniczne możliwości oraz koszty jego likwidacji, ze względu na punktowy charakter, są łatwiejsze do zaakceptowania. Poważny problem stanowią małe zakłady rzemieślnicze i usługowe powstające na terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej, ponieważ ich powstanie często wymyka się spod kontroli służb ochrony środowiska.

Najskuteczniejsze działania można podejmować zanim jeszcze inwestycja powstanie. Walka z hałasem gdy inwestycja jest istniejącą jest sprawą skomplikowaną. Po zrealizowaniu inwestycji problem zastosowania zabezpieczeń przeciwhałasowych należy do trudniejszych (wykrycie źródła hałasu, wysoki koszt zaprojektowania i wykonania zabezpieczeń). Dlatego też jedną z istotniejszych przyczyn występowania problemów związanych z uciążliwością akustyczną jest właściwa lokalizacja obiektów uciążliwych akustycznie na terenach wymagających komfortu

akustycznego. Wobec powyższego jedną z najprostszych metod uniknięcia problemów związanych z hałasem, jest oddzielenie od siebie terenów o kolidujących funkcjach. Istniejące zakłady przemysłowe i warsztaty, powodując nadmierną emisję hałasu w kierunku terenów chronionych, powinny być wyposażone w urządzenia zabezpieczające środowisko przed hałasem. Nowe zakłady przemysłowe należy lokalizować na terenach przeznaczonych pod przemysł.

Dokumentację hałasu przemysłowego tworzy się w oparciu o wyniki kontroli zakładów przemysłowych prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych zakłady przemysłowe dostosowują hałas emitowany z ich terenu do obowiązujących normatywów. Modernizacje tych zakładów również wpływają na zmniejszenie emitowanego hałasu. W zakresie hałasu poszczególne zakłady pracy zgodnie z obowiązującym programem ochrony środowiska prowadzą wyciszenie hal produkcyjnych.

Zakłady powodujące przekraczanie obowiązujących normatywów akustycznych w środowisku posiadają decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu (pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska). Posiadanie ww. decyzji powoduje, że dany zakład jest pod stałą kontrolą Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz albo płaci kary za powodowanie przekroczeń albo zobligowany jest do likwidacji, w określonym czasie, przekroczeń.

Na terenie gminy Mieścisko nie są zlokalizowane zakłady posiadające decyzję o dopuszczalnej emisji hałasu do środowiska lub pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska.

Prognozując zmiany akustyczne środowiska w gminie Mieścisko należy odnieść się do występujących ogólnokrajowych zmian gospodarczych.

W przyszłości będzie następować zmniejszenie ilości źródeł hałasu przemysłowego i ograniczenie jego zasięgu, zgodnie z obserwowaną tendencją do upadku dużych nienowoczesnych obiektów przemysłowych oraz do wzmocnienia działania organów administracji publicznej coraz skuteczniej wdrażających i egzekwujących prawo ochrony środowiska.

W nadchodzących latach, w gminie, należy spodziewać się intensyfikacji akustycznego oddziaływania dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

Opierając się na dostępnych materiałach w postaci strategii, programów i informacji pozyskanych z organów administracji samorządowej za przedsięwzięcia własne gminy, wynikające ze stanowiska organów samorządu lokalnego i społeczeństwa należy uznać:

- uchwalenie ograniczeń w zakresie korzystania ze środowiska, w tym w szczególności kreowanie komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno-krajobrazowych,
- renowację nawierzchni dróg gminnych,
- tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego i rowerowego,
- dbałość o prawidłowy przebieg procedur w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy,
- wzmocnienie funkcji kontrolnej,
- wymianę informacji o stanie akustycznym środowiska i jego ochronie oraz promocję zachowań proekologicznych,
- działania organizacyjno-inwestycyjne na rzecz zmiany systemu transportu zbiorowego,
- budowę ścieżek rowerowych, prowadzenie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach gminnych.

Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne (PEM) występujące w środowisku można podzielić na pola naturalne i pola pochodzenia technicznego (zwane czasami sztucznymi). Ze wszystkich pól naturalnych najlepiej znane jest pole geomagnetyczne. Natężenie tego pola wynosi od 16 do 56A/m. Przy normalnej pogodzie, nad powierzchnią Ziemi, występuje również naturalne pole elektryczne o natężeniu około 120V/m.

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w naszym otoczeniu są:

- linie elektroenergetyczne;
 - obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowych;
 - stacje radiolokacyjne.
-

Obiektami radiokomunikacyjnymi o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska oddziaływaniu są:

- duże radiowo-telewizyjne centra nadawcze,
- stacje bazowe telefonii komórkowych.

Na terenie gminy nie ma obiektów nadawczych radiowo-telewizyjnych. Istnieje natomiast sieć urządzeń radiokomunikacyjnych. W ostatnich latach nastąpił rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i rozwój sieci telefonii komórkowej. Elementem tej sieci są stacje bazowe telefonii komórkowej.

Przewiduje się, że w najbliższych latach będzie następował ciągły rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i informatycznych. Mając to na uwadze oraz biorąc pod uwagę rosnące zapotrzebowanie na usługi telefonii komórkowej i łączności internetowej, która w najbliższym czasie będzie się opierać na łączach radiowych, należy się spodziewać w najbliższych latach kolejnych obiektów radiokomunikacyjnych – źródeł emisji pól elektromagnetycznych do środowiska.

Głównym celem w zakresie ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub, co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, jeśli nie są one dotrzymane.

W najbliższym czasie zintensyfikowane będą badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Rola gminy w tym zakresie polegać będzie na współpracy ze służbami kontrolno-pomiarowymi, tj. na identyfikacji miejsc wymagających badań.

Jako kolejny cel należy przyjąć zasadę nie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej na tereny zagrożone występowaniem pól elektromagnetycznych o poziomach przekraczających poziomy dopuszczalne.

Do realizacji tych celów wprowadza się następujące działania:

- współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi w zakresie nadzoru nad obiektami emitującymi pola elektromagnetyczne,
-

- przestrzeganie przez samorząd gminy wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska dotyczących prowadzenia procedur ocen oddziaływania na środowisko podczas ustalania warunków zabudowy oraz udzielania pozwolenia na budowę dla stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym,
- lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w sposób nie powodujący przekroczenia standardów ochrony jakości środowiska,
- lokalizowanie linii elektroenergetycznych o napięciu 110kV i wyższym poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego tras przebiegu linii elektroenergetycznych wysokich napięć poprzez pozostawienie w ich sąsiedztwie przestrzeni wolnej od zabudowy.

8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, istotne z punktu widzenia Programu Ochrony Środowiska oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Wszystkie cele, zawarte w Programie są spójne z dokumentami wyższego szczebla i innymi dokumentami istotnymi z punktu widzenia ochrony środowiska, co zostało wykazane w niniejszym opracowaniu, a zwłaszcza w rozdziale 1 niniejszej Prognozy.

9. Przewidywane oddziaływanie skutków realizacji Programu Ochrony Środowiska

W rozdziale tym omówiono oddziaływanie realizacji założeń Programu na poszczególne komponenty środowiska Gminy Mieścisko.

9.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę i florę

Realizacja przewidzianych w Programie zamierzeń, będzie charakteryzowała się nieznacznym wpływem na bioróżnorodność. Inwestycje takie jak rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i wodociągowej sieci gazowej mogą przyczynić się do zakłócenia bytowania zwierząt (w tym gatunków chronionych) w ich naturalnych siedliskach, ich migracji, przez co może zmniejszyć ich różnorodność na danym obszarze. Prace związane z usuwaniem azbestu i

wyrobów zawierających azbest mogą zakłócić bytowanie ptaków, które zakładają gniazda w obrębie budynków (np. jaskółki), jak i nietoperzy, które bardzo często wykorzystują nieużytkowane części obiektów budowlanych jako miejsce odpoczynku.

Należy zaznaczyć że większość działań ma charakter krótkoterminowy i w dużym procencie odwracalny.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego: budowa dróg, modernizacja ulic, budowa dróg dojazdowych może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i korytarzy ekologicznych a zatem ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Pozostałe planowane działania inwestycyjne nie przyczynia się w zauważalny sposób do zmiany warunków bytowania i różnorodności fauny na terenie Gminy Mieścisko.

Podczas prac związanych z realizacją działań uwzględnionych w Programie może wystąpić konieczność usunięcia bądź przesadzenia niektórych drzew i krzewów także dokonania nowych nasadzeń. O ile jest to możliwe te rośliny należy przesadzać, a nie wycinać, chyba, że ich wartość jest wyjątkowo niska. Należy też zwrócić uwagę na odpowiednie zabezpieczenie drzew w bezpośrednim sąsiedztwie przeprowadzanych prac budowlanych i dróg transportu materiałów. Uszkodzenie korzeni może także nastąpić przy pracach prowadzonych w obrębie instalacji podziemnych. Najbardziej niebezpieczne dla roślin jest wykonywanie prac ziemnych latem (przesuszenie) oraz zimą (przemarznięcie). Najbezpieczniej, gdy rośliny są w okresie spoczynku. Ponieważ ciężki sprzęt budowlany może zniszczyć korzenie drzew, wszelkie roboty ziemne w obrębie systemu korzeniowego powinny być wykonywane ręcznie. W przypadku prac mających na celu wycinanie drzew lub reorganizację zieleni, na terenach chronionych, należy stosować się do wszystkich przepisów o ochronie obszarów cennych przyrodniczo oraz objętych ochroną prawną, a także uzyskać opinie i pozwolenia wszelkich organów i instytucji w których kompetencji leżą takie decyzje. Planując roboty dotyczące aranżacji zieleni warto uwzględnić specyficzne zagrożenia w otoczeniu na etapie realizacji jak np. zniszczenie trawników lub chronionych gatunków roślin.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń (korytarzy) przyrodniczych. Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie

lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

9.2. Oddziaływanie na ludzi

Dla mieszkańców Gminy Mieścisko najważniejszy jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. W tym celu należy zrealizować wszystkie zapisy Programu, by w ten sposób zapewnić właściwą ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska. Rozwiązania zaproponowane w Programie są rozwiązaniami systemowymi, zapobiegawczymi oraz ograniczającymi możliwe negatywne skutki nowych przedsięwzięć. W tym miejscu należy zaznaczyć rolę konsultacji społecznych w projektach i tematach ważnych dla społeczności lokalnej, oraz edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie ich praw i obowiązków względem otaczającego ich środowiska.

Realizacja niektórych zadań określonych w Programie takich jak: inwestycje drogowe, modernizacje ulic, budowa sieci wodociągowych, gazowych, kanalizacyjnych mogą powodować krótkotrwałe, całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się ono będzie emisja zanieczyszczeń do powietrza związanych ze zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano -remontowymi oraz pracami ziemnymi. Mieszkańcy na etapie realizacji zadań będą narażeni na emisję pyłów i spalin podczas inwestycji związanych z budowa oraz modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej.

Oprócz problemu hałasu i zanieczyszczeń pojawia się również kwestia bezpieczeństwa. Prace związane z rozbudowa sieci wod-kan, inwestycje w infrastrukturę drogową mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pieszego. W związku z podejmowanymi działaniami sugeruje się poinformowanie społeczeństwa o planowanych pracach z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym wraz ze wskazaniem terminu zakończenia

realizacji inwestycji. Pozwoli to mieszkańcom przygotować się na ewentualne uciążliwości i zwiększy ich ostrożność. Ponad to prace najbardziej uciążliwe nie powinny odbywać się we wczesnym godzinach porannych oraz wieczornych, by nadmiernie nie ingerować w życie mieszkańców.

9.3. Oddziaływanie na jakość wody

Z uwagi na fakt, że jednym z celów ekologicznych Programu to ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, realizacja postanowień dokumentu posłuży poprawie parametrów biologicznych

i fizyko-chemicznych rzeki Wełny. Budowa kanalizacji deszczowej oraz zamontowanie urządzeń podczyszczających na kanałach odprowadzających wody opadowe z terenu Gminy spowodują zmniejszenie zanieczyszczenia w wodach powierzchniowych i podziemnych.

9.4. Oddziaływanie na jakość powietrza

Wykonanie zadań przewidzianych w Programie związanych z pracami budowlanymi oraz ziemnym czyli także z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego, będzie się charakteryzowało lokalnym i krótkoterminowym oddziaływaniem na stan powietrza. Do zadań tych należą: inwestycje w infrastrukturę drogową na terenie Gminy, rozbudowa sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Użycie środków transportu ciężarowego podczas prac budowlanych ma wpływ na zanieczyszczenie powietrza.

W konsekwencji tych działań wielkość emisji zmaleje.

Poprawa jakości powietrza na pewno wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery, w strefie przebywania ludzi.

9.5. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi

Zadania inwestycyjne wynikające z kierunków działań określonych w Programie, typu: budowa sieci wod-kan, sieci gazowej i ciepłowniczej oraz budowa dróg, przebudowa skrzyżowań, modernizacje ulic będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W trakcie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszaniu warstw ziemnych. Przekształcenie powierzchni ziemi następować będzie wyłącznie w zakresie związanym z realizacją przedmiotowych inwestycji.

9.6. Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja założeń przedmiotowego dokumentu nie będzie wpływała na krajobraz. Inwestycje prowadzone w ramach wdrażania Programu realizowane będą głównie na terenach już zurbanizowanych, w obrębie granic Gminy Mieścisko i dotyczyć będą głównie infrastruktury technicznej, nie ingerującej w krajobraz.

Obiekty budowlane będą dostosowywane do warunków zabudowy w Gminie zgodnie z zasadami planowania przestrzennego i nie będą stanowić dominantów w krajobrazie.

9.7. Oddziaływanie na klimat

Realizacja postanowień analizowanego dokumentu będzie pośrednio wpływała na klimat. Dotyczy to zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych podejmowanych w celu poprawy jakości i ochrony powietrza atmosferycznego.

9.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne

W ujęciu bezpośrednim realizacja postanowień Programu nie będzie miała wpływu na zasoby naturalne. Pewne niewielkie oddziaływania na zasoby naturalne (gleba, woda) związane mogą być jednak z koniecznością przeprowadzenia prac ziemnych dla posadowienia infrastruktury technicznej. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe i odwracalne.

9.9. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje negatywnych oddziaływań na dobra materialne. Działania wynikające z Programu, będące polityką zrównoważonego rozwoju, mogą predestynować Gminę Mieścisko do miana Gmin przyjaznych środowisku.

9.10. Oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Realizacja przedmiotowego Programu może powodować następujące powiązane oddziaływania:

1. Wdrożenie założeń Programu w efekcie końcowym pozytywnie wpłynie na zdrowie ludzi i stan środowiska w Gminie. Jednak konieczność realizacji zadań inwestycyjnych do momentu osiągnięcia pożądanego stanu będzie powodowała pewne negatywne oddziaływania związane z emisją niezorganizowaną pochodzącą z maszyn budowlanych, hałasem związanym z etapem realizacji ww. inwestycji, naruszeniem powierzchni biologicznie czynnej itp.

2. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, powodować będą poprawę walorów krajobrazowych, wzrost wartości nieruchomości, zmniejszenie ilości zużywanego paliwa do ogrzewania budynków, ale także potencjalnie negatywny wpływ na gatunki zwierząt wykorzystujących dane obiekty jako miejsce lęgu, odpoczynku bądź gniazdowania.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji programu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Cele i kierunki działań Programu należy uznać, za środki zapobiegające negatywnemu oddziaływaniu na środowisko. Biorąc jednak pod uwagę, że w wyniku realizacji zapisów tych dokumentów mogą powstać pewne negatywne oddziaływania przewiduje się następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji Programu (działania administracyjne);
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z Programem oraz zasadami ochrony środowiska;
- ewaluacja Programu, analiza wyników ewaluacji oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników i rekomendacji.

Etap planowania, zarówno analiza lokalizacyjna jak i technologiczna, jest najważniejszy w całym cyklu inwestycyjnym. Na tym etapie można, bowiem wyeliminować największą ilość oddziaływań, zagwarantować zastosowanie rozwiązań zmniejszających oddziaływanie, a także przewidzieć konieczne działania kompensacyjne. Będzie to miało wpływ zarówno na proces realizacji jak i na późniejszą eksploatację przedsięwzięcia.

Rozwiązaniami ogólnymi, które mają na celu ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, są standardowe rozwiązania towarzyszące przedsięwzięciom infrastrukturalnym, które zapobiegają ich negatywnym skutkom na środowisko, a w szczególności na obszary Natura 2000:

- zapewnienie przestrzegania norm środowiskowych – parametrów: emisji zanieczyszczeń do powietrza, emisji hałasu, wód opadowych i ścieków;
 - zapewnienie nasadzeń drzew i roślinności, kompensujących wcześniejsze ich wycinki, itp.
 - prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
-

- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
 - dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych;
 - maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
 - przeprowadzenie rzetelnej analizy lokalizacyjnej, w tym uwzględniając zapisy planu zagospodarowania województwa i planów miejscowych oraz innych dokumentów zawierających szczegółowe uwarunkowania lokalizacji obiektów; prowadzenie monitoringu przedrealizacyjnego i inwentaryzacji przyrodniczej zwłaszcza w przypadku elektrowni wiatrowych oraz obiektów i linii przesyłowych i dystrybucyjnych sąsiadujących z terenami przyrodniczo cennymi i siedliskami gatunków chronionych,
 - sprawdzenia czy materiały lub prefabrykaty użyte do budowy posiadają odpowiedni dokument normalizacyjny lub certyfikacyjny, względnie aprobatę,
 - sprawdzenie, czy używane do budowy maszyny i inne urządzenia techniczne spełniają ustalone wymagania ochrony środowiska dopuszczające je do produkcji lub obrotu, dopilnowania, by naprawiono wszystkie szkody powstałe w wyniku korzystania z terenu czasowo zajętego dla potrzeb budowy,
 - dopilnowanie, aby uporządkowano teren budowy po zakończeniu robót, czuwania, aby przy wykonywaniu robót budowlanych przestrzegano wymagań ochrony środowiska.
- Poprzedzenie robót budowlanych szczegółowym planem i harmonogramem robót, uwzględniających zabezpieczenia ekologiczne w znacznym stopniu może ograniczyć negatywny wpływ przedsięwzięcia.
- Na obecnym etapie projektowania dokumentu strategicznego jakim jest Program Ochrony Środowiska, nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych jego realizacją, które wymagałyby kompensacji. Wdrażanie Programu ma przynieść pozytywne zmiany w środowisku Gminy.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Programie Ochrony Środowiska

Art. 51 art. 2. pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199 poz. 1227 ze zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w opracowanym

dokumentacji. Kryterium wyboru odpowiednich kierunków działań i wynikających z nich zadań Programu stanowią zarówno aspekty ekologiczne jak i ekonomiczne. Gmina Mieścisko kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonało wyboru takich założeń, które umożliwią efektywne wdrażanie Programu z zachowaniem zasad ochrony środowiska. Zaproponowane działania i zadania zmierzają do poprawy środowiska i zostały wybrane jako optymalne rozwiązania. Warianty alternatywne mogą dotyczyć samych przedsięwzięć inwestycyjnych, ingerujących w środowisko tj., budowy sieci technicznych czy budowy dróg i ścieżek rowerowych. W takim przypadku zasadnym jest rozważanie na etapie projektowania wszystkich możliwych wariantów i wybór najbardziej optymalnego ze względu oddziaływania na środowisko. Ponadto przedsięwzięcia mogące negatywnie oddziaływać na środowisko, w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Z 2008 r., Nr 199 poz. 1227 ze zm.) wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko będą podlegać ocenie oddziaływania na środowisko, a więc w stosunku do nich będzie wymagane przedstawienie wariantów alternatywnych. Warianty alternatywne w takim przypadku mogą dotyczyć wariantów technologicznych, wariantów organizacyjnych robót i wariantów lokalizacyjnych.

12. Podsumowanie

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska Gminy Mieścisko na lata

2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” została wykonana w celu przeprowadzenia publicznego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W prognozie scharakteryzowano zawartość projektu Programu, którego istota jest stworzenie najbardziej optymalnych celów dla ochrony środowiska naturalnego w mieście i zrównoważonego rozwoju.

Porównano zawarte w Programie cele z celami dokumentów nadrzędnych i wykazano ich spójność. Program jest przeniesieniem polityki szczebla krajowego i regionalnego w zakresie ochrony środowiska naturalnego, dostosowanej do warunków lokalnych Gminy Mieścisko.

W Prognozie dokonano oceny wpływu realizacji Programu na poszczególne komponenty środowiska. Z wykonanej metodycznie analizy wynika, że przy zachowaniu wymagań, wynikających z przepisów prawa, realizacja zadań inwestycyjnych, dla których ramy wyznacza Program, nie będzie miała zasadniczo negatywnego wpływu na środowisko, przyczyni się natomiast do poprawy jego stanu. Biorąc pod uwagę stan środowiska Gminy Mieścisko zidentyfikowano najważniejsze problemy ochrony środowiska związane z realizacją Programu, na które należy zwrócić szczególną uwagę w trakcie wdrażania Programu, nadając im miano celów priorytetowych.

W dokumencie wskazano niezbędne działania minimalizujące dla maksymalnego ograniczenia ewentualnych negatywnych oddziaływań podejmowanych działań, także w kontekście oddziaływania na gatunki chronione i z uwzględnieniem wymagań i nakazów wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., Nr 151 poz. 1220 ze zm.).

Dla realizacji celów Programu nie określono konkretnych rozwiązań alternatywnych z uwagi na fakt, że zaproponowane działania i zadania zmierzają do poprawy środowiska i zostały wybrane jako optymalne rozwiązania. Wskazano jednak sytuacje, w których należy przeanalizować warianty alternatywne, ale ponieważ wiąże się to z inwestycjami, dla których na obecnym etapie nie ma założeń projektowych, konkretnych wariantów alternatywnych nie można było przedstawić.
